

Kasper Jørgensen

Kan brug af høreapparat mindske risiko for demens?

Nedsat hørelse er en risikofaktor for senere udvikling af kognitiv svækkelse og demens, men risikoen kan formentlig mindskes, hvis man anvender høreapparat. Tre befolkningsundersøgelser har set på sammenhængen mellem af brug af høreapparat og det kognitive funktionsniveau hos ældre.

Sammenhængen mellem aldersbetinget hørenedsættelse midt i livet og risiko for senere udvikling af demens var indtil for få år siden en forholdsvis overset problemstilling. Ganske vist er der i perioden 1960-2016 publiceret mindst 36 befolkningsundersøgelser vedrørende hørenedsættelse og risiko for kognitiv svækkelse, hvoraf flertallet fandt en sammenhæng. Men først da en gruppe eksperter indenfor demensområdet - *The Lancet Commission on Dementia Prevention, Intervention and Care* - i 2017 barslede med en rapport, der udpegede høretab som en væsentlig risikofaktor for demens, kom der for alvor fokus på emnet.

Ifølge ekspertgruppens beregninger skulle op imod 9% af alle demenstilfælde kunne tilskrives hørenedsættelse. Som dokumentation for den lidt opsigtsvækkende påstand lænede eksperterne sig op ad en meta-analyse af de tre metodemæssigt stærkeste befolkningsundersøgelser.

Markant forøget risiko

Meta-analysen er baseret på tre fremadrettede (prospektive) befolkningsundersøgelser med til sammen mere end 3.000 deltagere og op til 18 års opfølgning. Ifølge analysen har ældre med nedsat hørelse en relativ risiko på godt 1,9 (95% konfidensinterval 1,4 til 2,7) for senere udvikling af demens sammenlignet med ældre med intakt hørelse, hvilket kan oversættes til en risikoøgning på mere end 90%; altså tæt på en fordobling af risikoen. Da dokumentationen er baseret på observationsstudier, kan man imidlertid ikke uden videre fastslå en årsagssammenhæng.

Kan høreapparat mindske risiko?

Hvis hørenedsættelse øger risikoen for kognitiv svækkelse og demens, er det nærliggende at spørge sig selv om brug af høreapparat i givet fald kan bidrage til at mindske eller neutralisere risikoen? Det er der tre befolkningsundersøgelser fra 2018, der har et bud på. To af studierne har undersøgt sammenhængen mellem brug af høreapparat og kognitivt funktionsniveau, mens det tredje studie fokuserer på sammenhængen mellem brug af høreapparat og risiko for senere udvikling af demens.

Hukommelsestest hvert andet år

En amerikansk [befolkningsundersøgelse](#), *the Health and Retirement Study*, fulgte mere end 2.000 midaldrende personer med testning af hukommelsen hvert andet år i op til 18 år. Som forventet sås for flertallets vedkommende et gradvist fald i præstationsniveauet på hukommelsestesten med alderen. Men gruppen af deltagere, der på et tidspunkt i løbet af studiet begyndte at anvende høreapparat, udviste et signifikant langsommere fald i

præstationsniveauet efter ibrugtagning af høreapparat. Det så med andre ord ud til, at brug af høreapparat i nogen grad kunne afbøde den negative effekt af alder på hukommelsen.

Ubehandlet hørenedsættelse

En engelsk befolkningsundersøgelse, *the English Longitudinal Study of Ageing*, med mere end 7.000 deltagere, sammenlignede det kognitive funktionsniveau hos ældre med nedsat hørelse med det kognitive funktionsniveau hos ældre med intakt hørelse. Nedsat hørelse var associeret med et dårligere præstationsniveau på tests for hukommelse og mental styring. Men når man i analyserne tog højde for brug af høreapparat, forsvandt sammenhængen mellem nedsat hørelse og kognitiv svækkelse. Sammenhængen blev så at sige drevet af gruppen af deltagere med ubehandlet hørenedsættelse.

Ældre franskmænd

Endelig har en fransk befolkningsundersøgelse, det såkaldte *PAQID*-studie, undersøgt sammenhængen mellem selvrapporteret hørenedsættelse og risiko for udvikling af bl.a. demens og depression. Studiet var baseret på knap 3.800 ældre, der blev fulgt i 2½ år. Som ventet var hørenedsættelse associeret med øget risiko for udvikling af demens – om end i mindre grad end i den omtalte meta-analyse, der var baseret på studier fra perioden 2011-2017. Det franske studie fra 2018 fandt således en *hazard ratio* for demens på 1,2 (95% konfidensinterval 1,05 til 1,40) for personer med ubehandlet hørenedsættelse, hvilket er signifikant, men dog mindre dramatisk end en relativ risiko på 1,9 i meta-analysen. Derimod havde personer med hørenedsættelse, der anvendte høreapparat, hverken større eller mindre risiko for demensudvikling end personer uden hørenedsættelse.

Tilstrækkelig dokumentation?

Trods de omtalte forskningsresultater synes der ikke at være faglig konsensus om, hvorvidt brug af høreapparat har betydning i forhold til demensrisiko. Verdenssundhedsorganisationen WHO anbefaler i en retningslinje fra 2019 vedrørende nedsættelse af risikoen for kognitiv svækkelse og demens således, at der aktuelt ikke er tilstrækkelig dokumentation til at anbefale brug af høreapparater med henblik på at mindske risikoen for kognitiv svækkelse eller demens. Men WHO anfører mere generelt, at ældre mennesker bør tilbydes screening med henblik på rettidig identifikation og behandling af nedsat hørelse.

BAGGRUND

[Livingston G, Sommerlad A, Orgeta V, Costafreda SG, Huntley J, Ames D, et al. Dementia prevention, intervention, and care. Lancet. 2017;390\(10113\):2673-734.](#)

[Ray J, Popli G, Fell G. Association of Cognition and Age-Related Hearing Impairment in the English Longitudinal Study of Ageing. JAMA Otolaryngol Head Neck Surg. 2018;144\(10\):876-82.](#)

[Amieva H, Ouvrard C, Meillon C, Rullier L, Dartigues JF. Death, Depression, Disability, and Dementia Associated With Self-reported Hearing Problems: A 25-Year Study. J Gerontol A Biol Sci Med Sci. 2018;73\(10\):1383-9.](#)

[Loughrey DG, Kelly ME, Kelley GA, Brennan S, Lawlor BA. Association of Age-Related Hearing Loss With Cognitive Function, Cognitive Impairment, and Dementia: A Systematic Review and Meta-analysis. JAMA Otolaryngol Head Neck Surg. 2018;144\(2\):115-26.](#)

[Risk reduction of cognitive decline and dementia. WHO Guidelines. Geneva: World Health Organization; 2019.](#)

[Maharani A, Dawes P, Nazroo J, Tampubolon G, Pendleton N, group SE-CW. Longitudinal Relationship Between Hearing Aid Use and Cognitive Function in Older Americans. J Am Geriatr Soc. 2018;66\(6\):1130-6.](#)

Oprettet: 03. december 2020